

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§.19. Et liniuit oculos. Dum Dominus oculos linit, itæ demulcet, & afficit, vt impleapleatur illud: Centuplum accipet: vt patuit in Arnulpho.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

adeo insigne manifestèt. Dei opus est Doctrina adoepte rationem, ob quam creatus fuit homo, & in quo consistat beatitudo, utrumque finis hominis, quibus, medijs illam assequamur. Et autem haec sapientia adeo abscondita, vt illam nullo potuerint tempore comprehendere, nec imaginari etiam subtilissima creaturarum ingenia. Circa quod valde fecerunt Iob locum inquirentis in quo vera posse sapientia reperiatur. *Iob 18.1. Habet argutum venarum suarum principia &c. Sapientia vera ubi emittitur: Varijs adductis metaphoris, aquum, maris & abyssi declarat, quod illam nullus potuerit intellectus creatus aliqui, quodque velut opus diuino intellectus proprium, ipse solus eam posset expoere: & ad hunc finem descendit Dei filius in mundum ut probat vires Baruch alio non minus longo, ac mysterio discutit. Nequibant homines huius vi ibis suum comprehendere finem verum, in quem fuerunt creati, nec intelligere in que eorum conficeretur veta beatitudo. Quocirca de hoc singuli plures errores, quam verba proferebant, de quibus tractatus edidit amplissimus D. Augustinus, in libris de Civitate Dei.*

XI. Christus illam aperit. *Venit Dei filius, & hanc in terra proponit sapientiam, exponens finem propter quem Deus unius in mundo creaverit, scilicet celum, ubi tantummodo vera est beatitudo: viamque eo rendentem aperit esse colores, mortem, crux, paupertatem, persecutions, lacrymas, vitam perditam ut illam assequantur &c. O Domine, quam est hoc opus o ero sum & quis illud intelligit? Quod si vitam voluero, mortem oportet ut amplectar: Si diutias appetam: illas rejeciam: si quem oportauerit, laboriosum incumbam: Si gloriam quaesierit, crucem inestigem: Hoc Christus diutibus proponit, illis facilitatum suatum perfruendis contemptum, & eleemosynam: sed quis fructus & tristidebant eum, qui erant avari. Accersit Dominum adolescentis opibus praedives, & viam ab eo percunctoratur sapientiae eum Dominus: Vnde, unde omnia que habes, Ceda pauperibus &c. & habebitis res tuarum in caelo. Audiebat hoc adolescentes & non dum prolatis perfecte, verbis, terga vertit Salvatori: Abi tristis.*

Hæc via fuit ratio, cur in Christum soliti sunt surrexerint, quia doctrinam hanc non capiebant, tamne ut definitum anteaque fabulas deridebant. Hic etiamen legitimus verborum illorum sensus, quibus illos affatus est Christus: Queritur me interficere: quia sermo meus non capitur in vobis Domine, quia ratione opus hoc quod praedicas.

Iob 2.37. 16.14. Matt. 19.32. 18.3.37.

intelligam! Doctrina est haec difficillima¹, talisque futura est mundo, & labore non paruo tui fundabunt discipuli, quibus haec præcipis admpliandam. *Entra in mecum universum predicate Mart. 16. Euangelium &c. Illam in hoc opere confiderat 14. via namque ut visus reparetur, & oculi efformentur, ea est, que huic visetur esse contraria: ne peccata inluti. Iter ad quicquid est labor, & quanto videris hoc esse gratores, tanto sit ipsa tua felicitas. Idecirco dixit D. Iacobus: Omnia gaudia Jacob. 1.2. existimare, fratres mei, cum in tentatione variis incidentiis, ut quamobrem? ac ea est ratio, quam ad Enstoc. assignat Ieremia iuxta Septuaginta: verba tueruntur hæc illa, quibus (te ita D. Iacobus) l'aula vphio Pandia omnis pecunia sanctitatis, velut communis se folero suffinebat: Tribulationem super tribulationem, spem super spem expectat: vbi Isa. 28.10. nostra vulgata loquitur: Munda, renanda, expedita, recubenda &c. Quando super te grauis irrit aduersitas, conuide animos: est etenim ad exitas, qua requies obtinetur: & quando tribulationem tribulatio lequitur: spes toruere spem corroboret: iam enim ab Apolo p̄missionis: Quid momentanum, & tene est tribulationis nostra, supra modum in sublimis eternam glorie pondus operatur in nobis. Quod tribulatio gloria operetur? Pauperes accumelet dirarias? Mors tempora ea vitam operetur aeternam? Vtique! Ita etenim Dominus effingit cœcos & hoc quod vñum quis vivere domine, illi lique. Ita, i.e., i. s. est medium, quo vides oculique comparantur.*

§. 19. Et hinc uit oculos. Dom Dominus oculos linit, ita demulcit, & afficit, ut implieat pleuram illud: Centuplum accipiet: ut patuit in Arnulpho.

A Pertiuit adhuc in hoc opere Dei manifestatur opera, si formam, attendas quæ dicit Euangeliū lumen à Christo fulle appossum: *Lumen oculis eius. Nullus apex tuo eret mysterio. Nota verbum: lumen, quæd lumen. deriuatur Aenire, & proprie significat de mulcere, & souere. Sic ait Cicero, quod index vñ De claris verbis debet lenioribus: Indus, delinctor debet oratoriis oratores &c. Principe Sichimotum refertur. 5. Interius quod aduertens Diuina: Cristum deum blandijs, q.d. Evangelista, quod Christus non cum impetu lumen oculis, ecce linient, velut lamina summa suavitate ac molibria hoc alijs superposuit; ita illos obliuens,*

inessabilem quandam cœus ex eo hauserit voluntatem, delicias & quandam reitatem dicam proutum adeo suauem, ut ex eo cor illi summa hilaritate perfonderetur: unde non exiguum future cepit salutis risusque fiduciam. Ex quo causam eliciunt tanta patientia & quietudinis in cœco, sentient sibi per faciem lumen obliuvi. Etiam vobis, si quempiam videtur lumen colligentem, quo vos communiqueret, dicitur multi: quam ergo hoc animo sustineatis, magis autem cœcus. Cœci ad omnem faciles sunt malis suspicionem: ut eis in miseri nihil vident & communiter ludibrio exemplatur, quicquid sentiunt semper sibi faciant iocum interrogari, quos circa continuo se hacten propugnare, libique auxiliante. Non hoc est, cœcis hic, sed collum potius promptus ad Christum extensis, faciem suam ratiopius Christi manu applicando, quanto magis illas sentiebat faciem suam perungentes, adeo supereminentem praegustans consolationem, ut non parvum in animo spem conciperet per tale medium oculos recuperandi, ac visum, partem hæc omnia in magnum sibi fieri beneficium. Enim ad oculum manifestum opus manuum Dei pectorisimum ratione obliniendo, fordidendo, lumen albergendo, neclam nullam cautel molestiam, non inquinat, non grauat, non ledit, infuper eo ipso solatur, exhalat, mundat, fons, spemque suggerit bonorum maximam.

Hoc Christus Donatissimi electi suis operatur: eternum dum illos in limine quendamibus, Christo, paupertate, doloribus & aduersitatibus, manus eius adeo diuine operantur, ut hac ipsa lectio non vulgarem illis adferat consolationem: alas eratatem, & manna: illius absconditam delicas emone inefables. Quod nem sit, nisi qui ac ipsi. Ondolito, nes habebunt, quod illa finitas, dulcedo, & oblitus, & letatio minime possit ad demonem, vel mundo, nat, vel alia mera creatura produci: nam soli Deo propriè conuenient delectare per dolores, per adversitates exhibitare, & per illud omne quod appetit repugnat pregrandem illi & veram cauare volupatem. Et ut rem Deo propriam, ac singulariter significat hoc amicus illi Job Elius in interpretatione D. Gregorii. Alerter in tyramos invenitur, qui nec Deum inuocant, nec agnoscunt, & de numero singulare transiens ad plurales, ut ibidem notat D. Gregorius, pharisi &c litteris admodum potest familiariter: sic autem Es' non dixit ubi est Deus qui seruit ora eius me, quis dedit carmina nostra. In Hebreo vox recte est Eloah quod Deus significat, secundum quod sanus, index est & declarare vult principium vnde oritur in poterioribus contra pauperes tyranus illa Job 35: tur in posterioribus contra pauperes tyranus illa

non toleranda. Respondet oritur ex eo, quod non cognoscant, nec considerent Deum factorem suum, iudicem aliquando ventum, qui stricto plectet supplicio iniurias eorum propter bunali tyranides. Hoc autem elata rex conabatur illis peritadie index & rex Salomon, dum terre Reges potueruntque principes his alloquitur: Præbete autem vos, qui consueti multitudines, & Sap. 66. placetis vobis in iudeis nationum: quoniam data est a Domino potestis vobis, & vorus ab Al. isti me, qui in errore ab opera vestra, & cogitationes servabut. Deo huic, qui velut index virtutis rationem exigit a Regibus atque omnibus adeo leueram, proprium inquit eis & singulare, ita ut in nullotatio præterquam ipso, reperi politius operis effectus: Qui dedit carmina nostra. Nonnulliger hoc nomen *Carmina revelatio*. IV. tiones intelligunt particulares quibus Deus non nullus honoris noctibus, & dum strato suo regnante per quelicant: Si out, ut indico, lob his verbis sufficiunt: carminis: Per somnum in visione nocturna, quando invicta in virus sopor super homines, & dormium in lectulo: telliguntur. Deo aperte, nubes virorum, & erudiens eos inservient tur: disciplina: qd. viris dignitate metuque conseruantur: lob 33. spiritus, velut propheticus, secreta sua Deus per: somnum nocturno communicaat, eos illis in loco pere delimunt, quo ad suauorem quietem oddoruntur. Alij sub hoc nomine *Carmina* capiunt stellas nocte collocantes: quae: tis sine sole: dore quasi quibusdam linguis laudem carmina Deo decantant, & mille benedictionibus applaudiuntur. Nec ab his distinat Reges psaltes: Celi exariorum gloriam Dni. Nonnulli hic animum cantant interpretantur, quæ noctibus vigiles sui cantores dulcissimæ musicæ hominum videntur sonum redarguisse & quasi illos exaspergescere, ut cum ipsi de strato affurgant, Dei laudes celebretur.

Ceterum D. Gregorius & alij locutionem hanc esse dicunt & plures metaphoricā, inde sumptum, quod in S. eloquio per noctem tribulaciones captiuntur & aduersitates, licet per diem prosperitates, voluptates, faustique successus. Sic ut dat enim videntur cum ipsa luce cuncta homini bona gaudia communicari: nam haec ea est quæ omnia hec mortalibus aptè manifestat: sic nox, quid aliud dici poterit, nisi bonorum omnium mortalia præparatio: nam cuiusdem tenebris omnia illa nobis abcondiuntur. Vide David: dum: ait: 1er: diem sol non uret te, neque luna per noctem: in tendit declarare, quod iusti neque inter proposita: Ps. 120: ra le superbis exsollant supra lepros, neque inter aduersitatem decipiunt, animoque despontantur.

HOMILIA TRIGESIMA. DE COECO NATO.

278
 Hoc concessum significat Eliu, quod Deus cat-
 mina verbesque dicit in nos, secundum quod in
 medijs tribulationibus, & persecutionibus in-
 fundat, viamque paret celestibus consolationi-
 bus, per quas demulcet, delinit, & lapidas illas
 reddi patientibus, idque tali modo ut dum iu-
 nus se dolefet certique tribulationibus impugna-
 ri vexantique sautoribus, tunc se delicijs ac vo-
 luptate gaudeat a Deo perfundi copiosior.
 q. d. *Dat gaudium in tribulatione. Sic in seipso*
infusus lob declarat, quando putredine vermidibus
que oblitus, dum cum credunt spectatores ve-
bementer affluit, respondit, adit hoc omni-
torum quinimum abundantior in anima per fundo-
bilitatem. Quasi effodiens thosurum, gaudente-
que vehementer cum inuenientis spoliorum. De-
quo diximus alibi.

VI.
 Hac erat Davidis sententia, ex mente D. Gre-
 Exemplis potius illamque hic verbis exponit: *In eis refugio*
meum à tribulacione, quae circumedit, exultatio
mea erit me. Se tribulacionis cemit, circun-
scit, nihilominus in interior homine exal-
tatur, & per gaudio tripludiat: Foris quidem nos
erat in circumdatione pressore, sed in iussu carmine
refonabam̄ de consolacione latrū, ut tua latitudo
fatio ab eo procedat, qui propter exultatione dici-
*tur. Audi Paulum *In labribus, in vigilijs in car-**
cibibus, &c. Si ab illo querieris, qualis fuerit
tani factio spacio loco conspersus responderit:
2. Cor. 7. Repletus sum consolacione, superabundo gaudio.
 Considera quanta mentis alacritate perfruisce-
 rint discipuli, pio Christi nomine indigni casti
 flagelli: *Ibant gaudentes, &c. Quando Prie-*
dictus Fabianus iusti stupitus affigti duos fratres
sanguine clarissimos, Romane celestinius pre-
clarus gemina Marcius & Macellianum, quos
in fide confirmat D. Sebastianus, audiens illos
ex psalterio concinentes: Ecce quam bonum, &
quam incedunt habentes fratres in uno, eccliam
*adhortans, ut ciurata Christi fide diis thus adole-
 rent, promittens quod eos de tonante solu-
 ret: hic erat amboorum confitans in fide repon-
 do: Namquam tam bene epidem fatus, & quia mo-
 do corporis esse fixi in amore Christi. Vixnam tan-
 danos esse permisstis, quandom huius corporis legi
 me indumento.*

Optime tyranne exprobauit virgo illa sun-
 tellima, alludens ad inuenitum virginum in Ba-
 bylonia dictum: *Sic agem mihi applicare, rorem*
mibi falsificum Angeli ministrabunt. Acurate
 perpendit D. Hieronymus illam enidem variis
 vitionem, qua virtutem vidit celestem, de qua
 tanta predicit, ut à lumbis deorum totus ig-
 nens esset, & in illis, & ab illis sursum ecclesi-
 ore perfundetur. Vnde et notat D. Hieron-
 imus: *Ezecl. 1. 27.*
 Et ecce similitudo quasi species virtutis, à lumbis eius,
 & sursum quasi vultu aera. Aera (inquit D. Hiero-
 nymus) Dei refrigeria de supernis demonstrat: Con-
 firmat hoc autem ex illo Eliu cui se offendit
 in aspera aura temis, arque levissime, & Dei om-
 nipotenti mansuetudinem comprobaret. Habet hic
 Dei electum in corporis parte inferiori tribula-
 tionis igne candem, in superiori vero cole-
 siore, diuinaque aura superabundantem. Dom-
 inus est Iamech quam in parte inferiori frater
 auras malles pulsans turbabat, & in superiori ali-
 ius instrumento pulsans musica recreabat. Non
 granatibus abundat rives consolationibus opibus
 affluens, quam D. Franciscus alium suā diuīs
 pauperitate & nec diuīs epulo tantum gaudebat, si-
 hinc mensa adeo oppida delectatus, quemad-
 modum Lazarus fame languescens, nec Daciā
 mōllis sua cultura doimens, quam Vincen-
 tius lecto pristratus letor. Ihesus est eternus or-
 pus Deo adscendendum. Opinatur mundus elec-
 tios Dei perpetua misericordia consumi, & quod
 illos videt luteo conperitos adserat: Fal-
 lis, inquit apostolus, una etenim. Quasi tristes,
 semper autem gaudentes: sicut egentes, multos aut
 tem locupletantes, & aquosus nibil habentes, & om-
 nnia possidentes.

Si qualiter adiubuit D. Bernardus, opere in 49. *Ex*
 explicans dominii verbis: *Omnis qui regnare D. BERN-*
parum, aut maiorem, aut viarem, aut arcem, &c. Scr. in se-
centuplum accipit & vivam eternam possidet: Iud. Eccl.
 illa igitur expediet, & difficultatem proponit nos reli-
 ordinatiam. Quando recipit ille centuplum, qui quinque
 reliquorū patrem, matrem, fratres, sorores, filium, omnes, &
 domos, agnoscat, aitque hoc D. Matrem appetit sciasse
 dicere hanc Domini verba refectem: *Miserere misere te, in*
 inquit ad Euangelium secundum Marciū, *ubi pars ad-*
promissio, eadem descripsa manifestus, invenitur, time.
 Quid dicit? *Nemo est, qui reliquorū patrem,* Matt. 19.
aut matrem, adiutori, aut agri, proprietas. *Et*
 Enī Euangelium, qui non recipiat, ignorat, aperte Marr. 10.
 in tempore huc. Enī ubi quinque appetit, hoc dic-
 eat, quod nunc in tempore hoc centuplum accipit
 VII. piet. Verumtamen hoc frām patitur disfiguta: *Quomodo*
 rem? Domine quomodo dicis hoc & contrarium do huc cē-
 ocūlū nostri conspicuere? Denique D. Petrus, enim duplum
 quod sermōnem instrubas, dōnum & facultates a cōcipiatis
 & quidquid habebat tui gratia, forsitan cēcum
 illi domos, centum illi restituti facultates: Di-
 mitit D. Alexius patrem suum, matrem, uxori
 tem, &c. Numquid forte centum illi reddidit?

patres.

pates, matres, & sponsas? Mortuus est ibi pauper, incognitus, solus sub patene domus gradibus abieconitus. Quia igitur ratione in hac vita illud impleris, ut in hac recipiatur centuplum, eorum omnium quae reliquerunt.

D.BERN. Ne hoc ita carnaliter acceperis, respondet D. Bernard secundum suum litteratum & attende quid tu Dominus ipse respondeat, exponens quid sint isti campi, vires, domus, mulieres & sponsas, quas datus es in hoc mundo, ut centuplum efficiant: addens: Centes, tantum accipiet, nunc in hoc tempore domos & fratres & sorores, & marces, & filios & agnoscam, persecutionibus. Has centes multiplicatas, comois, fratres, locatores, matres, filios, & campos illis redder cum persecutionibus. Bone Deus! Augmuni simile est hoc. Cum persecutionibus potius perirent patres, matres, fratres, locatores, campi, & facultates, ut pater in Martyribus. Quomodo igitur cum ipsis haec omnia centes duplicata reliquias?

VIII. Eleganter hic discurrit D. Bernard, abdita declarans. Scriptura loca, & haec cuncta comprehendens concludit: quod sancti, cum tribulationibus, quas illis Deus immitit, tot consolationes, iubilos, gaudia, & certeles recipiunt exultationes, ut plurim hæc valent, quam centes gaudium illud, quo frui poterant ex patribus, matribus, fratribus, locoribus, uxoriibus, campis, &c. Etenim cum tribulacionibus futuri spes crescit & certa præmij, que mirum in modum corda dilatantur: Gloriamur in tribulationibus: quamvis tribulatio patientem operatur, &c. spes autem non confundit. Sic afferit D. Apolstolus. Hoc paucioribus verbis explicat D.

D.BERN. An non centuplum habet omnium qui impleris Spiritus S. qui Christum habet in pectori nisi quod longe plusquam centuplum est: visitatio & ardilus spiritus & presentia Christi. Ad cuius confirmationem hoc de psalterio subiungit: Quam magna multitudine dulcedans mea Domine, quam abscondisti imitentibus te: perfectissimi eu qui sperant in te.

Hoc, mea quidem sententia, sanctissima sp̄sa declaravit, filia Regis, que omniem suam gloriam clamat in interiori consistere: Omnis gloria eius filia Regis ad intus: quam videtur animabus perindeque que sola ducuntur pulchritudine, & gloria exteriori: illis igitur ait: Nigra sum sed formosa filia Hierusalem, sicut Tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis. Nolite me considerare quod sum fusa sum, quia decolorauit me sol. Si oculos ad exteriora Sanctorum deflectamus, in illis videbitur, quod tantum nobis obiectantur, sicut at-

fici laboribus, tribulationibus, miserijs, tribulacionem aliud cerimus præter humilationem, opprobria, vilipendiones, ignominias, & crucifixus, & eo quidem modo, ut qui illos intuetur illos iudicet præ tristitia, delectore, morto: P. 30. que contumios: Qui vobeam m. foras fugientur 23. 23. a me: psalis propria Regis: indicabant eam me delolacibus, atrumque oppressum: qui in eo me statu attendebant, fugerunt a me: nam omnes tristitiam fugiunt. Verumtamen si peccati interiora, repleti sunt consolacione, tantoque superabundante gaudio, ut nullum ei sit gaudium, quod interior demulcentur, aequiparandum. Pelles ille tribulacionibus luto, splendorum gloriam & interiora regunt gaudia quibus sancti perfrouerunt, dum afflictionibus & aduersitatibus asperguntur, quatenus per eas procegatur. Iudicium gaudium contra puluerum inuitas & omne illud, quod in eis possit gaudium hoc diminueret.

Veteris illa arca testamenti taliter erat composta ac disposita ut in parte interiori respleret: Anima et, ratiocinque de se lucis emitteret: nec non iusti nim manna illud dulcissimum consideraret: sed ex parte exteriori pellibus a pectoribus tecta videtur: formatur. Iuxta hoc iruunt rati sponsa: Nolite me considerare, quod fusa sum: Nemo admittetur, si me videat exteriori longitudini & tristem nocti comparandam: ne me vils habueris: ne quasi tristitia melancholicam despixeris, quam nigrum illud facies exteriori prodit, quod in me conspicimmo: enim tale est nec hinc sum mihi usq; aet. mari dicit: Quia decolorauit me s. Perpetu namque tribulationes quae sic me, quoad exterioris, fuscum efficiunt ex Ch illi proueniunt amore: hic ille est, qui me, hac exteriori vestitum nigredine que me vides deformatam: hic ille est, qui me ad tantum obligat toleriam afflictionum, persecutorum, dolorum: & quo haec omnia graviora sunt, & quoad exterioris premunt, virgenteo atrocius, eo me quoad interioris gaudio suffundunt vobis. Ut de me hoc intelligatis, quod in interiori non minus formosa sum, nec inferiora sunt gaudia, voluptates ac delicias, quibus fruor, interior, quam soada & nigra, quod hominem spectat exterior: eodem namque pede progrediuntur aduersitates exterioris & gaudia interioris, quibus me Deus demulcat. Quasi tristes, inquit apostolus, semper autem gaudentes q.d. tristitia, qua primo se spectanda offert conspectui corū, qui nos mortore tabescentes existimāt, vera nō est tristitia: Quasi tristes: vero autē talis nō est. Gaudium exultatio, letitia, qua interior demulcentur, hec

„ est, na hæc est vera cordis latitia, quæ Exsuperat omniem sensum.

Hinc igitur collige, quid sit illud cœntes duplex, & audi mellifluum D. Bern. Hoc ergo cœntulum adeptio fibrum est, libertas, & primatæ fortitiae, delice charitatis, gloriae conscientia, regnum Dei, quod intra vos est, non utique efora vel foris, sed iustitia & Pax, & gaudium in Spiritu S. gaudium sanum, non solum in spe glorie, sed etiam in tribulationibus: Hæc virtus ex alto, quæ Andream fecit amplecti crucem, Laurentium ridere carnificem, Stephanum pro lapidantibus orare: hæc illa Pax, quam suis reliquiis Christus, que superat omnem sensum, &c. Eximis gaudient hæc verba concepitibus, & extera quæ his conformis proloquitur. Ex quibus colligi deberet illa declaratio, cumdam historiæ, quæ ipse D. Bernardo congit, quæ referit Ludouicis Granatensis vir meritissimum inferi quem & Pontifikem Gregor summopere laudavit: huic in hæc argumento.

Dam D. Bernard. in Flandria spiritu flagrans L. cui inuictu dux prefectorum o. prædicat, inter alios, quos ad meum pectorum ymaginem redixit, eminebat mobilis gressus. quædam cognomento Arnulphus quem mundus fortioribus negotiorum atque affectuum catenis immaxum captiuum detinebat: Dum igitur vir hic mundo repudium mittit, & in monasterio Clarenssensi monachum induit, tanta D. Bernar-

dum ex hac conuersione luxuria invaserit ut praesentibus cunctis mōx ab his non verius fuerit asserere: Christum non minori admiracione dignum in hiis Arnulphi conseruare, quam in resuscitatione Lazar: eum enim tot cœlubus esset velut nixibus irretitus, & in profundo tauraturum deliciarum sepolitus, eum tamen resuscitauit, & ad novam illam vitam reduxit, quam siquiessem in principio vehementer admodum miraretur, magis tamen adhuc in eius progressu multo fauitor. Crebro colicæ doloribus vrgebatur, quibus ita angebarat, ut ad extrema deducetur. His igitur cum una dierū sic quasi sensibus imposiæ iaceret, vocis expersus, & omni vita sp̄ sublata, extrema moribundum Vincione mutari erint: ille vero post pusilli sibi redditus, illico caput in Dei laudes altius exclamare: Vera sunt, & bone leiti, vera sunt, quæ dixisti: cum autem hæc sapientia iteraret, oblitus pescum Monachi, quæ tantum ut quid hæc dicere: nihil aliud respondit nisi sapientia hæc verba proclamando: Vera sunt bone Iesu, vera sunt quæ dixisti. Quidā ex circumstantiis dicebant quæ p̄t nimio dolore audiebat laboraret: quibus tum ille responderet. Non

sic est, fratres mei: nō sic se res habet, sed sanctitas ac iudicij verba loquor: Vera etenim sunt omnia, quæ Dominus noster Iesu Christus est locutus. Cui illi & nos quidem idem fatemur, id in quæ finem hæc tu sic exclamas? Respondet quia Dominus dicit in Evangelio: quicumque ius gratia renunciaverit omnibus quæ possideret, cœnceptum accepit in hoc mundo, & in seculo futuro vitam æternam. Hoc igitur in me ipso impletum ex priori & confiteor: quid in prædicti recipio cœntes tantum in hac vita: vobis cœnctum notum facio i quod doloris hæc immensa gravitas quam fulmine: grata mihi fit adeo ut que delectabilis ex speci fiducia quam ut certam latitudinem meæ modo ceperit ut eam transmutate nolim ob cœntes plura eorum, quæ in seculo dimisi: & ut certum affirmo, quod gaudium spiritualis ex illa spe promanat, cœntes milles gaudiū exsisteret mundanum, quæque motu illud in hac vita präfatio. Oblituperunt omnes talia verba audiētes in Religioso laico, ex quibus agnoscunt, quod Spiritus S. qui in eius anima mansioñem faciebat, hæc ipsa proloqueretur. XI.

Hoc ex perti sunt viri mōrem integrante laudabiles & de hoc multa nobis p̄fabantur sancti. Alijs quæ tatis prodigium Mater Theresia de Iesu, tanto exanimare gaudio in patiendo gestebat, ut vitam plis conuicio alium ob finem desideraret sibi prolongari: probatum. vide hoc erat ei frequens in ore: Ave patrue mori. Et hoc apparet ab ea dicit: filius illius primogenitus, conœque fidelissimus P. Fr. Ioan. à S. Cruce, vir spectatissimus: orans etenim in Iegesia coram imagine Christi baulans sibi crucem, ipsum audiuit Christum ex imaginis interrogantem: Iomnes quid vī pro laboribus? Psal 4.2. quam mōre sem expostulas? Cui ille: Domine, pat, & contemni pro te. Hoc, Domine, preciū maximum mihi erit consolatiōnis, tribulationis, contemptus penasq; tui amore tolerare. Et hoc ipsum expositus, qui hoc probavat ipse David: dicendo: In tribulatione dilatasti mihi. Latitudo proprium est cor dilatare. Hoc Dñe, perfecisti, canit David, aduersitates mihi permittens euenire: nam illis cor mihi supra modum dilatabatur, & spes confortabatur: velut aris vel ari lajua, tanto extenditur amplius quanto repetito maler verbere durius contunditur; sic enim hæc Verba D. Aug. interpretatur, ex quo quādā possumus endare difficultate obortam ex verbis D. Petri, quibus ad patientiam fideles adhortatur.

Scribit igitur & allebit, quod ab antiquis temporibus spiritus Dei declaraverit, & annuntiaverit poetas, passiones ac tormenta, quæ sancti pro-

Christi

I. Pet. 1. II. Christi amore essent passuri, nec non glorias postores; Spiritus S. præsumtans eas, qui in Christo sunt, passiones & posteriores glorias: quid hoc significat posteriores glorias? Posterior est relata.

Que sine tunc ad prius & ultimum ad primum, nec dignitas po si potest: aliquid est posterior, si non sit aliud. Postores, prius: unde posteriores gloriae præsupponunt alias priores. Quæ sunt igitur priores gloriae in electis Dei? non aliud ponit, quam penas seu passiones antecedentes: Eas, quæ in Christo sunt, passiones. Illæ ipse in his, qui patiuntur propter Christum & eius amorem, Eas, quæ in Christo sunt, sunt gloriae priores: in illos etenim nulli omnem colligant voluptatem habent delicias, & iam quibusdam inijs & cōfolationibus gloriae perfunduntur: nam mundi lectatores adeo præclaris non gaudent, dum maximis illi cœidunt delicias, sicut ipsi dum gravioribus exercentur cruciatibus. Cibos omni melle sapientes vocant D. Vincent. & D. Laurent. atrociora tormenta, quæ oīca eorum singulis, quando non tolerandis examinabant cruciatibus, clarissimi animi sui testabantur voleratatem, dicendo: Infelix has oculas semper optavi. Et D. Tiburtius qui seruentis carbones in ardore scabant, quos latellites preparabant, eō rosas, & flores videbatur calcare incendiis: unde Fabianum prefectum his verbis affatur: Videatur mihi, quod super roseos flares incendam in nomine Domini mei Iesu Christi. De quibus egimus alijs.

§. 20. Et linuit oculos. Applicat Christus medicinam ubi est infirmitas: sic faciunt sortes Israël & sponsa.

A Liius hoc in opere declaratur, nēpō quod Christus, velut suprenus medicus, ibi medicinam applicet, ubi latet infirmitas. Vbi laborabat eccl̄us in oculis. Oculis igitur apponatur medicina: Linuit oculos eius. Quam male curauerit infirmus, si brachium-habens lassum illi pedes vagenteruntur? Si humero vulnerato, remedium genibus apponetur: idcirco iam multos videmus male curatos. Laborat quis tubere in bursa ob pecunias alienas, applicat illi Cöfarius remedium in lingua, ut legat tot Rosaria. Alter laborat stegmate in lingua, quæ frequenti murmuratione, & detractione inardescit, & medicina manibus apponitur: ut candelam ardorem praefigat maulolzo, vel V. Sacramento &c. Notat D. Gregor. illud Spiritus S. dictum de ex. 13. & in pertulimis bellatoribus & custodibus. Lectuli Regis pacifici Salomonis: quid Erant ad bella do-

Hieron. Bapt. de Lanuza. Tom. III.

Etissim: Et quid habebant? Fuisculiusque enīs: super femur suum. Necessariò peccatis bellum est inferendum, quo salva conferetur animæ, & gravior & mollior si Deo lestulus, & hoc, ut ait D. Gregorius per mortificationis, & pauperitiae gladium, qui super femur colloquandus dicitur, id est carnis nostra concupiscentiam. Bellator contra peccata oportet ut sis industrius, gladium applica motibus carnis tue inordinatis: Attende quæ se passio engat, vel prius exeret: quæ te bello laetit, illam detracito. Quis trahi negotium faciet: impudicitia? quid agit? visitas hospitale infirmerum. Factum approbo, veruntamen non est hic eus huic musculo prius, sed ieiunium, carnisque castigatio. Quid te perdidit? Avaritia? Quid opponis? lege Rosarium. Ne hoc malum est, atramen non hic conueniens gladius, qui femur illud amputet, sed eleemosyna, & perfecta restitutio &c. Accingatur gladius ad viuisculique femur, & crux, quæ baillatur, sit ea, quæ viuicuque conueniat.

Quatuor coniūcio, gladius hic alteri correspontet mystico, quem Spiritus S. asserit ad portam patadili constitutum, quem dicit, Flammam gladium, atque versatilē. Collocavit Deus protoplastas nostros in paradiso voluptatis: & quia qui creatori suo feruere debuerant gratiores, illum grauitate offenduerunt ingratios, eos inde eliminavit & statuit quasi ad eum ingressum Cherubim flammæ gladio atque vertacili terribilem: Eexit Adam & collorauit ante Paradisum voluptatis Cherubim, flammam gladium, atque versatilē. Quid gladius hic igneus sit, facilè capio: sed hancit SS. Pateres in eo quod dicatur esse Versatilis. Quid est hoc? D. Gregor. interpretatur, amouibilem, non fixum, sed qui tolli possit: Quid quo significetur: quod quamvis tunc temporis signif. Deus extinxerit hominem, pars eiō & gladium, ceterum gladius statuerit, quo illi ad regressum via occluderetur, dius tempus tamen veniet, in quo gladius ille auseveretur patebitque ad illum cuiuslibet ingressus, sicut tunc.

Potò communis est haec declaratio, q.d. gladius, qui fixus non erit, declinans, & terrans tempus in viam partem, sed versatilis: ut si venient aliqui ingressuri, illum Cherubim vertent in hanc & illam partem, & hunc in capite, alium in pectore, alium in ventre ferire, vbi cum que Cherubim expedire iudicaret. Congruum fane symbolū & quod exponimus, quid nobis prægrādem suam Dominus declarat misericordiam:

Nn quamvis

I.
Remedia
congrua
peccatis
apponen-
da.

L. 20. mor.

c. 3. & in

Cant. 13.